

เล่ม ๔๓ หน้า ๑๐๒ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๖๕

ประกาศตั้งราชบัณฑิตยสภา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้
ประกาศจงทราบทั่วกันว่า เดิมกรรมการหอพระสมุดสำหรับ
พระนครมีหน้าที่แต่จัดการหอพระสมุดฯ อย่างเดียว ครั้น
การหอพระสมุดสำหรับพระนครเจริญรุ่งเรืองขึ้น พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลก่อนจึงทรงเพิ่มเติมการต่าง ๆ ให้
เป็นหน้าที่ของกรรมการหอพระสมุดฯ มากขึ้นโดยลำดับมา
คือหน้าที่อำนวยการวรรณคดีสโมสร และหน้าที่การตรวจรักษา
ของโบราณในพระราชอาณาเขตเป็นต้น ครั้นมาถึงรัชกาล
ปัจจุบันนี้ได้โปรดฯ เพิ่มหน้าที่ให้จัดการพิพิธภัณฑสถาน และ
การบำรุงวิชาช่าง ซึ่งยกมาแต่กรมศิลปากร และยังมีกรอย่าง
อื่น ๆ อันเนื่องด้วยบำรุงวิชาความรู้ ซึ่งทรงพระราชดำริห์
เห็นว่า ควรจะให้กรรมการนี้เป็นพนักงานจัดทำยังมีอีกหลาย
อย่าง ทำเนียบระเบียบการที่ได้กำหนดไว้แต่เดิมมา และ
นามที่เรียกว่ากรรมการหอพระสมุดสำหรับพระนคร ไม่สม
กับหน้าที่ซึ่งเป็นพนักงานอยู่ในบัดนี้ ชอบที่จะแก้ไขให้เป็น
ระเบียบเรียบร้อยตามสมควรแก่การ ก็ในทำเนียบกระทรวง

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ หน้า ๑๐๓

ราชการฝ่ายพลเรือนแต่โบราณ มีกรมราชบัณฑิตยอยู่กรมหนึ่ง ซึ่งเป็นตำแหน่งสำหรับทรงตั้งผู้มีความรู้ศาสตร์าคมไว้รับราชการ แต่หากราชการในหน้าที่ได้เปลี่ยนแปลงมาโดยลำดับ จนกลายเป็นกรมน้อยขึ้นอยู่ในกระทรวงธรรมการ มีหน้าที่แต่สำหรับรักษาพระไตรปิฎก และบริกรรมทำการพิธีบางอย่าง ทรงพระราชดำริว่าควรจะฟื้นฟูหน้าที่กรมราชบัณฑิตยให้ทำการสำคัญขึ้นตามศักดิ์แต่โบราณ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งราชบัณฑิตยสภาขึ้น ดังกล่าวต่อไปนี้

๑ ตั้งแต่วันที่ มีประกาศนี้ ให้เปลี่ยนนามกรมการหอพระสมุดสำหรับพระนครไว้ว่า ราชบัณฑิตยสภา ต่อไป และบันดาการซึ่งกรมการหอพระสมุดสำหรับพระนครได้ทำอยู่แต่ก่อนก็ดี อำนาจหน้าที่ของกรมการหอพระสมุดสำหรับพระนครอันมีอยู่ในพระราชกำหนดกฎหมายที่ได้ตั้งไว้ก็ดี และหน้าที่ของกรมราชบัณฑิตยซึ่งยังคงมีอยู่ก็ดี ให้รวมมาเป็นอำนาจหน้าที่ของราชบัณฑิตยสภาทั้งสิ้น

๒ บันดาสถานและวัดที่กรมการหอพระสมุดสำหรับพระนคร เป็นพนักงานพิทักษ์รักษาอยู่แต่ก่อนก็ดี ที่กรมศิลปากรพิทักษ์รักษาอยู่แต่ก่อนก็ดี ให้โอนมาอยู่ในอำนาจหน้าที่ราชบัณฑิตยสภาทั้งสิ้น

เล่ม ๔๓ หน้า ๑๐๔ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๖๕

๓ ให้ราชบัณฑิตยสภาจัดหน้าที่เป็น ๓ แผนก คือ

- ๑) แผนกวรรณคดี เป็นพนักงานจัดการหอพระสมุดสำหรับพระนคร และสอบสวนพิจารณาวิชาอักษรศาสตร์
- ๒) แผนกโบราณคดี เป็นพนักงานจัดการพิพิธภัณฑสถาน ตรวจรักษาโบราณวัตถุสถาน
- ๓) แผนกศิลปากร เป็นพนักงานจัดการบำรุงรักษาวิชาช่าง

๔ พนักงานการอำนวยความสะดวกราชบัณฑิตยสถานนั้น ให้กรรมการคณะ ๑ มีตำแหน่งสภานายกเป็นผู้บัญชาการสภาทั่วไป ๑ มีอุปนายกเป็นผู้จัดการประจำแผนกละคน รวม ๓ กับมีกรรมการเป็นผู้ช่วยและเป็นที่ปรึกษาการสภาอีก ๓ คน รวมทั้งสิ้นเป็นคณะกรรมการราชบัณฑิตยสภา ๑ คน เป็นตำแหน่งซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตั้งตั้งนั้น นอกจากนั้นให้มีสภาเลขานุการ ๒ คน สมุหยาญชีคน ๑ เป็นพนักงานกลาง และมีพนักงานประจำการตามแผนกอีกพอสมควร

๕ ให้ราชบัณฑิตยสภามีหน้าที่ดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

- ๑) ที่จะจัดการและรักษาวัตถุสถานต่างๆ อันได้โปรดให้อยู่ในหน้าที่เป็นพนักงานปกครองรักษา เป็นต้นว่าหอพระสมุดฯ กัด พิพิธภัณฑสถาน กัด โบราณสถานที่ลงมือจัด

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๖๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ หน้า ๑๐๕

รักษาแล้วก็ดี ศิลปากรสถานก็ดี ให้เรียบร้อยถาวรอย่าให้เสื่อมทราม

๒) ที่จะคิดอ่านทำนุบำรุงการต่างๆ อันอยู่ในหน้าที่ให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นทุกแผนก ถ้าเห็นสมควรจะมีพระราชกำหนดกฎหมาย หรือจัดการอันใดเพิ่มเติม หรือเพิกถอนการอันใดให้เป็นคุณและเกิดประโยชน์แห่งการอันเป็นหน้าที่ของสภาก็ให้นำความขึ้นกราบบังคมทูล ฯ

๓) ที่จะวินิจฉัยคดีต่างๆ อันอยู่ในความสามารถของราชบัณฑิตยสถาน เมื่อมีรับสั่งส่งไปให้ปรึกษาเป็นครั้งเป็นคราวแล้วให้นำมติขึ้นกราบบังคมทูล ฯ

๖ ให้ราชบัณฑิตยสถานมีการประชุมเนื่องๆ อย่างต่ำไม่น้อยกว่าปีละ ๔ ครั้ง และปรึกษาหารือช่วยกันจัดการต่างๆ ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นหน้าที่ให้เจริญถาวรต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ประกาศตั้งกรรมการบัณฑิตยสถาน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกฯ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามที่ได้โปรดฯ ให้ประกาศตั้งราชบัณฑิตยสถาน เมื่อ

เล่ม ๔๓ หน้า ๑๐๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๖๕

วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ นั้น บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งกรรมการราชบัณฑิตยสภา คือ

สภานายก นายพลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ

อุปนายก แพณฑศิลป์กร นายพลเอก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วดี

อุปนายก แพณฑวรรณคดี มหาอำมาตย์โท พระราชวรวิมลเสนาบดี กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์

อุปนายก แพณฑโบราณคดี มหาอำมาตย์โท พระยาโบราณราชธานินทร์

กรรมการ มหาอำมาตย์โท หม่อมเจ้าปิยภัคดีนารถ

กรรมการ มหาเสวกโท พระวรวงศเชอ พระองค์เจ้าธานีนิวัต

กรรมการ มหาเสวกเอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ให้มีตำแหน่งหน้าที่ในราชบัณฑิตยสภาตามความที่ได้กล่าวในประกาศนั้นทุกประการ

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน